

مشکلاتی که در راه اند

« اعتماد » در گفتوگو با فعالان سیاسی
مهم‌ترین اولویت‌ها در دولت آقای
پزشکیان را تحلیل می‌کند

اسماعیل گرامی مقدم: جهان
آماده دیالوگ و مذاکره با
ایران است

محمد علی ابطحي: جامعه متکثر است،
مطالبات باید محدود باشد

زلزله در بازارها پس از پیروزی
پزشکیان

همراه با یادداشتهایی از : عباس عبدي ، بهروز بهزادي خسرو
طالبزاده ، نصرت‌الله تاجيك ، جعفر گلابي مهدي ذاکریان و حسین
نورانی نژاد

مهدي بيك اوغلي

انتخابات چهاردهم ریاست‌جمهوری در ایران در میان بیم‌ها و امیدهای
فراوان سرانجام پایان یافت تا مسعود پزشکیان نامزد جریان اصلاحات
به عنوان فرد منتخب راهی پاستور شود. با پایان گرفتن انتخابات و
در روزهایی که بازار تبریک و تهنیت به فرد پیروز حسابی گرم شده،
لازم است، رئیس‌جمهور منتخب و تیم اجرایی او از امروز به فصلی
بیندیشند که موعد پاسخگویی به مطالبات مردم از راه می‌رسد و
هنگامه برداشت آنچه می‌بایست از قبل کاشته شود می‌آید. بسیاری از
تحلیلگران معتقدند جامعه امروز ایرانی، دیگر يك جامعه دو قطبی با

حضور جریان راست - چپ یا اصلاح طلب - اصولگرا، نیست، امروز با جامعه‌ای مواجهیم که در آن قطب سومی هم وارد میدان کنشگری سیاسی و اجتماعی شده است. جریانی که با عدم مشارکت بیش از 60 درصدی در انتخابات 1403، بیشتر از هر طیف دیگری، سیگنال و پیام و پالس به تصمیم‌سازان و سیاست‌گذاران ارسال کرده است. جریانی که خواستار به رسمیت شناخته شدن سبک زندگی خود است، تنش‌زدایی را طلب می‌کند، حاکمیت قانون را می‌خواهد و خواستار بهره‌مندی از رفاهی متناسب با ظرفیت‌ها و ثروت‌های کشور است.

بر اساس آمارهای رسمی بیش از 61 میلیون ایرانی واجد شرایط رای دادن هستند. این در حالی است که تعداد کل آرای مأخوذه شمارش و تجمیع شده در دور دوم انتخابات بیش از 30 میلیون رای برآورد شده (مشارکت 49 درصدی) که از این تعداد بیش از 16 میلیون رای به پزشک‌یان و بیش از 13 میلیون رای هم به جلیلی اختصاص دارد. ضمن اینکه 60 درصد ایرانیان نیز در دور نخست انتخابات مسیر عدم مشارکت را انتخاب کرده‌اند. به عبارت روشن‌تر، ایران در شرایط فعلی با 3 طیف «رفورمیست‌ها و طرفداران اصلاحات تدریجی»، «طرفداران حفظ وضع موجود یا محافظه‌کاران» و نهایتاً، افراد و جریان‌اتی که به تحولات سطحی قانع نیستند و تغییرات را در اشکال عمیق و بسیار آوانگارد جست‌وجو می‌کنند، روبه‌رو است. هر کدام از این طیف‌ها هم مطالبات خاص خود را داشته و آنها را از دولت و ساختارهای سیاست‌گذار طلب می‌کنند. در واقع اکثریت امروز جامعه ایران را افرادی تشکیل می‌دهند که خواستار تحول و تغییر در اشکال مختلف هستند و نسبت به وضع موجود انتقاد و اعتراض دارند. 60 درصد عدم مشارکتی‌ها در کنار افرادی که به پزشک‌یان رای داده‌اند، هر دو طیف خواستار تحقق مواردی چون حاکمیت قانون، شایسته‌سالاری، تنش با جهان پیرامونی، تخصص‌گرایی، دوری از تندروی، توسعه و... هستند.

مجموعه این اعداد و ارقام و داده‌های اطلاعاتی واجد این معنای روشن است که جامعه ایران مدل 1403، جامعه‌ای متکثر و موزاییکی است که طیف‌های مختلف در آن مطالبات متنوعی را طلب می‌کنند. در عین حال باید توجه داشت، طرح مطالبات حداکثری از سوی هر کدام از گروه‌ها و جریان‌ات نه کمکی به مردم و روند توسعه کشور می‌کند و نه گرهی از هزار توی مشکلات مردم باز می‌کند. دولت جدید باید شرایطی را فراهم کند که مطابق قانون هر کدام از این طیف‌ها بتوانند بخشی از مطالبات خود را تحقق یافته ببینند. ضمن اینکه اولویت‌ها و موضوعات مشترکی هم وجود دارند که هر ضلع این مثلث بر روی آن اشتراک نظر دارند. اولویت‌هایی چون حل مشکلات اقتصادی، رفع تحریم‌ها، ارایه

خدمات مطلوب‌تر درماني، پايان دادن به فيلترینگ، ضرورت برخورداري ايجابي در موضوعات اجتماعي و فرهنگي از جمله مواردی است که اکثر طيفها، جريانات و گروه‌ها در خصوص آن موضع مشترکي دارند. بنا براین لازم است ابتدا به مطالبات مشترک این 3 ضلع مطابق قانون توجه شود، سپس به ساير گزاره‌هاي مدنظر پرداخته شود.

«اعتماد» با پايان گرفتن انتخابات و مشخص شدن شمایل فرد منتخب به دنبال آن است که از طريق بحث و تبادل نظر با فعالان سياسي، اساتيد دانشگاهي، فعالان حوزه زنان، جامعه شناسان، فلاسفه، وکلا و حقوقدانان و ساير گروه‌هاي مرجع در جامعه، ابتدا تحلیلي از وضعیت فعلي جامعه ارایه کند و در مرحله بعد، مهم‌ترین اولویتهای کشور را استخراج کرده و در معرض دید افکار عمومي و مخاطبان قرار دهد. در این مسیر در نخستین گام سراغ چهره‌هایی چون محمد علي ابطحي و اسماعيل گرامی‌مقدم رفته تا درباره معانی مستتر در انتخابات، اولویتهای و چشم‌اندازها صحبت کند تا نهایتاً راهکارهای عملي برای عبور از مشکلات و دستيابی به يك ایده روشن فراهم شود. محمدعلي ابطحي معتقد است، «رأيي که افراطي‌ترین جريان کشور به خود اختصاص داد، نشان مي‌دهد که با جامعه‌اي متکثر در ایران روبه رو هستیم؛ بنا براین توقعات و مطالباتي که از ریيس‌جمهور منتخب وجود دارد باید مشخص و محدود باشد.» اسماعيلي گرامی‌مقدم اما از منظر متفاوت به این بحث ورود کرده و مي‌گوید: «يکي از ضرورتهای عاجل، توجه به 60 درصد عدم مشارکتی‌هاست. اکثریت ایرانیان در انتخابات شرکت نکردند تا پیام و سیگنالی را به حاکمان و سیاست‌گذاران ارسال کنند. لازم است این پیام شنیده شده و زمینه‌اي فراهم شود تا مطالبات این 60 درصد نیز مورد توجه قرار گیرد.»

جهان آماده دیالوگ و مذاکره با ایران است

اسماعیل گرامی‌مقدم

امروز به عنوان يك شهروند ایرانی خوشحالم، چرا که سالها به دنبال برگزاری يك انتخابات رقابتي با مشارکت طیف‌های مختلف مردمی بودم. این مهم امروز به لطف خدا و حضور مردم با انتخاب مسعود پزشکیان رخ داد. به نظرم در اثر تضارب آرا و رقابتهای جدي، 3 رخداد مهم در انتخابات ریاست‌جمهوری 1403 ثبت شد.

اول) مشارکت بالاتر که برنده آن نهایتاً مردم، کشور و جمهوری اسلامی خواهد بود.

دوم) مردم هم در این انتخابات پیروز شدند، چون هم پیام مورد نظر خود را به حاکمیت رساندند و هم با مشارکت بیشتر در دور دوم اجازه ندادند، طیف‌های رادیکال سکان هدایت کشور را به دست بگیرند.

سوم) طیف‌های مختلف سیاسی هم هر کدام دستاوردهایی از این انتخابات کسب کردند. گفتمان اصلاحات نشان داد، علی‌رغم همه مشکلات قادر به تاثیرگذاری حداکثری در تحولات سیاسی و راهبردی کشور است. اصولگرایان هم ضعف‌ها و قوت‌های خود را شناسایی کرده و در آوردگاه‌های بعدی از این تجربیات بهره‌مند خواهند شد.

اما در نخستین گام و طی هفته‌ها و ماه‌های نخست باید کشور را به شرایط آرام و باثبات بازگرداند. همان‌طور که بارها شخص دکتر پزشکیان تاکید داشت و می‌گفت که دعواها، تنش‌ها و چالش‌ها باعث بروز مشکلات بسیاری شده، طرف پیروز انتخابات باید نهایت فروتنی و مهربانی را با رقبای و همه طرف‌ها به کار بگیرد. حتی ممکن است در انتخابات برخی تخلفات، بد اخلاقی‌ها و تخریب‌هایی هم صورت گرفته باشد، اما همه باید از این مرحله عبور کرده و وارد اتمسفر تازه‌ای از هماهنگی و تعامل شوند. نباید فراموش کرد که دولت چهاردهم باید با 2 قوه دیگر و سایر ارکان سیاسی و حاکمیتی کار کند. برای این منظور لازم است هارمونی و هماهنگی با همه بخش‌ها ایجاد شود.

در انتخابات مجلس 1402، اصلاح‌طلبان و طیف‌های میانه‌روی کشور، مدلی از گفت‌وگو با حاکمیت را ذیل عنوان روزنه‌گشایی، ارائه کردند. این ایده امروز به نتیجه رسیده و همچنان باید از این مدل برای ایجاد ارتباط و دیالوگ با حاکمیت استفاده کرد. جریان پیروز در انتخابات باید گفت‌وگو با حاکمیت را ادامه داده و آن را توسعه بخشد.

اولویت بعدی که به نظر در دسته‌بندی بلندمدت قرار می‌گیرد، پرداختن به توانمندی‌های داخلی و حل و فصل مشکلات اقتصادی کشور است. از معضل مالیات‌ها و بورس گرفته تا مشکل تورم افسارگسیخته، نوسانات ارزی و... نیازمند ارائه راهکارهایی تخصصی و کارشناسی برای گره‌گشایی هستند. مردم ایران چشم انتظارند تا دولت تازه از طریق تعامل و تنش‌زدایی با قدرتهای جهانی مبتنی بر 3 اصل عزت، مصلحت و حکمت راهی را بگشاید تا بتوان بیش از 2 هزار تحریم را به جای دور زدن از میان برداشت. معتقدم جهان نیز آماده گفت‌وگو و مذاکره است و

معتقدم می‌توان هدف‌گیری برد-برد را محقق کرد. بدون تردید با لغو تحریم‌ها، اقتصاد کشور سامان یافته و مسائل داخلی و اجتماعی نیز بهبود می‌یابند. ایران کشور ثروتمندی است و این حق مردم است که از موهبت‌های خدادادی و ثروت‌های کشورشان استفاده کنند. دولت بدون اتلاف وقت باید این اولویت‌ها را در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت محقق کند تا زمینه رشد پایدار فراهم شود.

یکی از ضرورت‌های عاجل برای ایران مدل 1403، توجه به 60 درصد عدم مشارکتی‌هاست. اکثریت ایرانیان در انتخابات شرکت نکردند تا پیام و سیگنالی را به حاکمان و سیاست‌گذاران ارسال کنند. لازم است این پیام شنیده شده و زمینه‌ای فراهم شود تا مطالبات این 60 درصد نیز مورد توجه قرار گیرد.

با این توضیحات اگر بخواهم به صورت مصداقی به اولویت‌های 100 روز نخست دولت اشاره کنم، ابتدا موضوع انتخاب کابینه‌ای کارآمد، مدیرانی شایسته و متخصص برای دستیابی به اهداف ترسیم شده به عنوان یک اقدام فوری مد نظر دارم. پس از آن گفت‌وگو و تعامل با آمریکا و اروپا برای کاهش تحریم‌ها، همچنین بازگشت قطار مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به مسیر تصمیم‌سازی‌های عاقلانه و سرکوب انتظارات تورمی، واجد اهمیت است. در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی نیز دولت باید در برابر ایده‌هایی چون فیلترینگ ایستاده و اجازه ندهد یک چنین محدودسازی‌هایی صورت گیرد. در بحث حجاب هم به جای برخوردهای سلبی باید رویکردهای ایجابی و فرهنگ‌سازی مورد توجه قرار گیرد. این موارد از جمله مهم‌ترین بایدها برای 100 روز نخست دولت است.

در میان‌مدت دولت باید زمینه کاهش تورم، افزایش قدرت خرید مردم و زمینه‌سازی برای اجرای سیاست‌های راهبردی دولت جدید فراهم شود. برای این منظور دولت می‌بایست احیای برجام را در دستور کار قرار داده و آن را محقق کند. با احیای برجام بدون تردید زمینه جذب و ورود سرمایه‌های خارجی فراهم شده و اقتصاد ایران ظرفیت‌های تازه‌ای را استحصال می‌کند. در بلندمدت هم رفع تمامی تحریم‌ها، بهبود شاخص‌های اقتصادی، کاهش تورم، رونق کسب و کار و... باید مد نظر قرار گیرد. البته دستیابی به یک چنین جایگاهی نیازمند همراهی و مشارکت مردم، نهادهای حاکمیتی و همه گروه‌ها و جریان‌هاست.

جامعه متکثر است، مطالبات باید محدود باشد

محمد علي ابطحي

من هم عرض تبریک دارم خدمت ملت بزرگ ایران به خاطر قدم بلندی که برداشتند. این گام، تنها انتخاب رییس‌جمهور نبود، بلکه اتفاقی بزرگ‌تر در فصلی است که تلاش‌های بسیاری برای یکدست شدن مدیریت کشور صورت گرفته بود. در یک چنین فضای مردم ایران، تغییر را در میان ناباوری کامل داخلی و خارجی کلید زدند. این بُعد ماجرا، حادثه بسیار بزرگ‌تری است که صرف نظر از عملکرد پزشک‌یان در آینده، جای تبریک بسیاری دارد. نکته مهم بعدی، اولویت‌های کشور است که مهم‌ترین آنها اولویت اقتصادی و معیشتی است. همان‌طور که خود پزشک‌یان و دیگر اهالی اندیشه در اظهاراتشان مطرح کرده‌اند، بهبود وضعیت اقتصادی و رفاهی مردم امکان‌پذیر نخواهد بود، مگر با تصحیح روابط خارجی و به کار گرفتن توان متقابل ایران و کشورهای مختلف جهان. مبتنی بر این رویکرد نخستین اولویت در دولت چهاردهم، تلاش برای رفع تحریم‌ها باید باشد. باید توجه داشت، تلاش برای رفع تحریم‌ها با نوعی معامله و حل معادلات با جهان امکان‌پذیر است. در مسائل داخلی، توجه به آزادی‌های اجتماعی و سیاسی است که ضرورت دارد. موضوعاتی که علاوه بر مسائل اقتصادی، با چالش‌های بسیاری روبه رو شده‌اند. بنابراین لازم است برنامه‌ریزی‌های جدی‌تری در این مورد شکل گیرد. به خصوص در مورد بانوان محترم و دختران لازم است که از فشار بر زنان و دختران و تحقیر آنان دست برداشته و زمینه رویکردهای ایجابی در این زمینه‌ها به جای رویکردهای سلبی در دستور کار قرار گیرد. این موضوع از جمله مهم‌ترین اولویت‌هایی است که دولت آینده باید در دستور کار قرار دهد.

از سوی دیگر بیش از 13 میلیون رای به سعید جلیلی، واجد معانی خاصی است که دولت آینده باید به آن توجه نشان دهد. رای‌هایی که افراطی‌ترین جریان کشور به خود اختصاص داد، نشان می‌دهد که با جامعه‌ای متکثر در ایران روبه‌رو هستیم؛ بنابراین توقعات و مطالباتی که از رییس‌جمهور منتخب وجود دارد باید مشخص و محدود باشد. در واقع مطالبات غیر واقعی و حداکثری از دولت آینده کشور را با مشکلات عدیده‌ای مواجه می‌کند. باید باور کنیم که رقبا به صورت منسجم در حال فعالیت هستند. از رقبای پزشک‌یان هم باید دعوت کرد که با دولت

همکاری کنند. این همه بودجه و امکانات که در کشور صرف مطالعات در سایه شده بود باید در مسیر سربلندی کشور استفاده شود. این داده‌های مطالعاتی باید در اختیار رئیس‌جمهور منتخب قرار گیرد. از استقبال و حمایت رهبري معظم انقلاب، سپاه پاسداران، نیروهای مسلح و سایر نیروهای حاکمیتی از پزشکيان خرسندم. این حمایت‌ها را طلّیعه روشنی برای انجام کارهای موثر میدانم. نهایتاً معتقدم اگر رئیس‌جمهور منتخب در پایان 4 سال ریاست بر جمهور ایران توانسته باشد انسجام ملی و داخلی را اجرایی کرده و تحریم‌ها را به حداقل برساند، فضای ارتباطی جامعه را گسترش دهد و فضای اجتماعی و فرهنگی کشور را در مسیر رشد قرار دهد، به ایشان نمره قبولی می‌دهم.

منبع: روزنامه اعتماد 17 تیر 1403 خورشیدی □□